

تحلیل ذی‌نفعان، یک ضرورت جهت نیل به مدیریت مشارکتی در جنگل‌های زاگرس

جلال هناره خلیانی

عضو هیأت علمی بخش تحقیقات منابع طبیعی، مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان آذربایجان غربی
(jhenareh@gmail.com)

چکیده

بررسی روش‌های اثربخش حفاظت از جنگل‌ها در دهه‌های اخیر، منجر به ایجاد دیدگاه‌های مشارکتی فراوانی در زمینه مدیریت پایدار جنگل در جهان شده است. مشارکت مردمی در مدیریت منابع طبیعی بخصوص عرصه‌های جنگلی ضرورت حضور ذینفعان را می‌طلبد. از سوی دیگر بهبود مدیریت منابع طبیعی در ارتباط با چالش‌های متعددی است که از یک طرف ریشه در روابط پیچیده سازمان‌های مدیریتی و از طرف دیگر، نیازها و ترجیحات مدیریتی و همچنین سیستم پیچیده اقتصاد خانوار در جوامع محلی دارد. از این رو تحلیل ذینفعان سیستم‌های اکولوژیکی - اجتماعی چون جنگل‌های زاگرس در غرب ایران یکی از جنبه‌های بنیادی در برنامه‌ریزی مدیریت جنگل‌ها و مشارکت عمومی برای دستیابی به اهداف چندگانه مدیریت پایدار جنگل است. تحلیل ذینفعان یا گروه‌داران منابع طبیعی با استفاده از رویکرد علت - معلول و مطالعه شرایط اقتصادی، اجتماعی منطقه مورد نظر و تحلیل محیط بیرونی و داخلی منطقه به راهکارهایی جهت مشارکت دادن جوامع محلی در مدیریت پایدار جنگل ختم خواهد شد. به نظر می‌رسد تکنیک تحلیل متصدیان می‌تواند نقطه آغاز بیش‌تر فعالیت‌های مشارکتی و همچنین ارزیابی‌های اجتماعی باشد. اما باید توجه داشت همچون سایر روش‌ها و تکنیک‌ها، برای اجرای این تحلیل نیز شرایط و مشخصات ویژه‌ای مورد نیاز است و استفاده نابجا از آن به فرایند پژوهش و همچنین مداخله توسعه‌ای صدمه وارد می‌آورد. با توجه به اهمیت مشارکت ذینفعان در برنامه‌ریزی مشارکتی جنگلداری در این مقاله سعی شده به این موضوع مهم توجه شود تا به‌عنوان الگویی در برنامه‌ریزی‌ها مد نظر قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: تحلیل ذینفعان، جنگل‌های زاگرس، مدیریت مشارکتی